

#7.3 Άθροισμα δύο Ομόσημων Ρητών αριθμών (με παρενθέσεις)
Φύλλο Εργασίας 1

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $(+5) + (+3)$
- ii. $(+6) + (+4)$
- iii. $(-5) + (-3)$

Λύση:

- i. $(+5) + (+3) = +(5 + 3) = +8$
- ii. $(+6) + (+4) = +(6 + 4) = 10$
- iii. $(-5) + (-3) = -(5 + 3) = -8$

Δηλαδή όταν έχω να βρω το άθροισμα δύο ομόσημων* αριθμών, τότε προσθέτω τις απόλυτες τιμές των δύο αριθμών και στο αποτέλεσμα βάζω το πρόσημο τους.

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$(+7) + (+2) =$	$(3) + (+8) =$	$(-2) + (-6) =$
$(+17) + (+2) =$	$(+13) + (+8) =$	$(-12) + (-6) =$
$(+17) + (+12) =$	$(+13) + (+18) =$	$(-12) + (-16) =$
$(+6) + (+5) =$	$(+9) + (+5) =$	$(-9) + (-5) =$
$(+26) + (+35) =$	$(+29) + (+35) =$	$(-29) + (-35) =$

***Ομόσημοι** λέγονται οι αριθμοί που έχουν το ίδιο πρόσημο.

Το Πρόσημο ενός Αριθμού (+ ή -) γράφεται πριν από τον αριθμό. Αν ένας αριθμός δεν έχει πρόσημο τότε εννοείται ότι το πρόσημο του είναι το +.

Απόλυτη τιμή ενός αριθμού είναι η απόσταση της θέσης του πάνω στον άξονα από τη θέση του αριθμού μηδέν.

#7.3 Άθροισμα δύο Ομόσημων Ρητών αριθμών (χωρίς παρενθέσεις)
Φύλλο Εργασίας 2

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $+5+3$
- ii. $6+4$
- iii. $-5-3$

Λύση:

- i. $+5+3=+(5+3)=+8$
- ii. $6+4=+(6+4)=10$
- iii. $-5-3=-(5+3)=-8$

Δηλαδή όταν έχω να βρω το άθροισμα δύο ομόσημων* αριθμών, τότε προσθέτω τις απόλυτες τιμές των δύο αριθμών και στο αποτέλεσμα βάζω το πρόσημο τους.

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$+7+2=$	$3+8=$	$-2-6=$
$17+2=$	$+13+8=$	$-12-6=$
$+17+12=$	$13+18=$	$-12-16=$
$+6+5=$	$+9+5=$	$-9-5=$
$26+35=$	$+29+35=$	$-29-35=$

***Ομόσημοι** λέγονται οι αριθμοί που έχουν το ίδιο πρόσημο.

Το Πρόσημο ενός Αριθμού (+ ή -) γράφεται πριν από τον αριθμό. Αν ένας αριθμός δεν έχει πρόσημο τότε εννοείται ότι το πρόσημο του είναι το +.

Απόλυτη τιμή ενός αριθμού είναι η απόσταση της θέσης του πάνω στον άξονα από τη θέση του αριθμού μηδέν.

#7.3 Άθροισμα δύο Ετερόσημων Ρητών αριθμών (με παρενθέσεις)
Φύλλο Εργασίας 3

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $(+5) + (-3)$
- ii. $6 + (-4)$
- iii. $(-5) + (+3)$

Λύση:

- i. $(+5) + (-3) = +(5 - 3) = +2$
- ii. $6 + (-4) = (6 - 4) = 2$
- iii. $(-5) + (+3) = -(5 - 3) = -2$

Δηλαδή όταν έχω να βρω το άθροισμα δύο ετερόσημων** αριθμών, τότε αφαιρώ τις απόλυτες τιμές των δύο αριθμών και στο αποτέλεσμα βάζω το πρόσημο του αριθμού που έχει τη μεγαλύτερη απόλυτη τιμή.

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$(+7) + (-2) =$	$(-3) + (+8) =$	$(-2) + (+6) =$
$(+17) + (-2) =$	$(-13) + (+8) =$	$12 + (-6) =$
$17 + (-12) =$	$(-13) + (+18) =$	$(-12) + (+16) =$
$(+6) + (-5) =$	$(-9) + (+5) =$	$(+9) + (-5) =$
$26 + (-35) =$	$(-29) + (+35) =$	$(-29) + (+25) =$

****Ετερόσημοι** λέγονται δύο αριθμοί που έχουν διαφορετικό πρόσημο.

#7.3 Άθροισμα δύο Ετερόσημων Ρητών αριθμών (χωρίς παρενθέσεις)
Φύλλο Εργασίας 4
Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $+5 - 3$
- ii. $6 - 4$
- iii. $-5 + 3$

Λύση:

- i. $+5 - 3 = +(5 - 3) = +2$
- ii. $6 - 4 = +(6 - 4) = 2$
- iii. $-5 + 3 = -(5 - 3) = -2$

Δηλαδή όταν έχω να βρω το άθροισμα δύο ετερόσημων** αριθμών, τότε αφαιρώ τις απόλυτες τιμές των δύο αριθμών και στο αποτέλεσμα βάζω το πρόσημο του αριθμού που έχει τη μεγαλύτερη απόλυτη τιμή.

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$+7 - 2 =$	$-3 + 8 =$	$-2 + 6 =$
$+17 - 2 =$	$-13 + 8 =$	$12 - 6 =$
$+17 - 12 =$	$-13 + 18 =$	$-12 + 16 =$
$+6 - 5 =$	$-9 + 5 =$	$9 - 5 =$
$+26 - 35 =$	$-29 + 35 =$	$-29 + 25 =$

**Ετερόσημοι λέγονται δύο αριθμοί που έχουν διαφορετικό πρόσημο.

#7.3 Άθροισμα πολλών αριθμών
Φύλλο Εργασίας 5

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $5 + (-3) + (+6) + (-8) + (-9)$
- ii. $(-8) + (-2) + (+1) + (-3) + (+6)$
- iii. $(-2) + (+6) + (+5) + (-7) + (-6)$
- iv. $-2 + 5 + 3 - 7 + 8 - 3 + 1$

Λύση:

- i. $= \underline{5} + (\underline{-3}) + (\underline{+6}) + (\underline{-8}) + (\underline{-9}) = [+(5+6)] + [-(3+8+9)] = (+11) + (-20) =$
 $= -(20-11) = -9$
- ii. $(\underline{-8}) + (\underline{-2}) + (\underline{+1}) + (\underline{-3}) + (\underline{+6}) = [+(1+6)] + [-(8+2+3)] =$
 $(+7) + (-13) = -(13-7) = -6$
- iii. $(\underline{-2}) + (\underline{+6}) + (\underline{+5}) + (\underline{-7}) + (\underline{-6}) = (+5) + [-(2+7)] = (+5) + (-9)$
 $-(9-5) = -4$
- iv. $-\underline{2} + \underline{5} + \underline{3} - \underline{7} + \underline{8} - \underline{3} + \underline{1} = +14 - 9 = +(14-9) = +5$

Δηλαδή όταν έχω να βρω το άθροισμα πολλών αριθμών, τότε αρχικά, προσθέτω τους θετικούς μεταξύ τους στην συνέχεια τους αρνητικούς μεταξύ τους και μετά βρίσκω το τελικό αποτέλεσμα.

(Αν στο άθροισμα έχω αντίθετους αριθμούς, μπορώ να τους διαγράψω (όπως στο παράδειγμα iii το +6 με το -6))

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$(+7) + (-2) + (+6) + (+2) + (-10) =$
$17 + (-2) + 5 + 8 + (-3) + (-6) =$
$(+17) + (-12) + (-7) + (+5) + (-17) =$
$6 + (-5) + 2 + 3 + (-4) + (-5) =$
$+26 - 35 + 4 - 7 + 5 - 26 =$

**#7.3 Άθροισμα μεταβλητών
Φύλλο εργασίας 6**
Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $5x - 3x + 6x - 8x - 9x$
 ii. $-8y - 2y + y - 3y + 6y$

Λύση:

- i. $5x - 3x + 6x - 8x - 9x = (5 - 3 + 6 - 8 - 9)x = (11 - 20)x = -9x$
 ii. $-8y - 2y + y - 3y + 6y = (-8 - 2 + 1 - 3 + 6)y = (7 - 13)y = -6y$

Δηλαδή το άθροισμα μεταβλητών, βασίζεται στο άθροισμα των συντελεστών* τους.

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

$5x - 2x + 6x + 2x - 12x =$
$+ 7y - 2y + 5y + 9y - 3y - 6y =$
$7\alpha - 12\alpha - 7\alpha + 6\alpha - 17\alpha =$
$+ 6\beta - 5\beta + 2\beta + 9\beta - 4\beta =$
$+ 6\omega - 3\omega + 4\omega - 7\omega + 5\omega - 6\omega =$

***Συντελεστής** μιας μεταβλητής ονομάζεται ο αριθμός με τον οποίο είναι πολλαπλασιασμένη η μεταβλητή (π.χ στο άθροισμα $6x - 3y$ συντελεστής του x είναι το 6 ενώ συντελεστής του y είναι το -3).

#7.4 Αφαίρεση δύο ρητών αριθμών
Φύλλο εργασίας 7

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω αθροίσματα:

- i. $(+5) - (+3)$
- ii. $(+5) - (-3)$
- iii. $(-6) - (+4)$
- iv. $(-5) - (-3)$

Λύση:

- i. $(+5) - (+3) = (+5) + (-3) = +(5 - 3) = +2$
- ii. $(+5) - (-3) = (+5) + (+3) = +(5 + 3) = +8$
- iii. $(-6) - (+4) = (-6) + (-4) = -(6 + 4) = -10$
- iv. $(-5) - (-3) = -(5) + (+3) = -(5 - 3) = -2$

Δηλαδή όταν έχω να βρω την διαφορά $\alpha - \beta$ δύο ρητών αριθμών α και β , τότε προσθέτω στον αριθμό α τον αντίθετο του αριθμού β .

$$\alpha - \beta = \alpha + (-\beta)$$

Άσκηση

Να υπολογίσετε τις παρακάτω διαφορές:

$(+7) - (-2) =$	$(-3) - (+8) =$	$(-2) - (+6) =$
$(+17) - (-2) =$	$(-13) - (+8) =$	$12 - (-6) =$
$17 - (-12) =$	$(-13) - (+18) =$	$(-12) - (+16) =$
$(+6) - (-5) =$	$(-9) - (+5) =$	$(+9) - (-5) =$
$26 - (-35) =$	$(-29) - (+35) =$	$(-29) - (+25) =$

#7.4 Απαλοιφή παρενθέσεων
Φύλλο εργασίας 8
Παράδειγμα

Να υπολογίσετε τα παρακάτω αθροίσματα αφού πρώτα κάνετε απαλοιφή των παρενθέσεων:

i. $5 + (-3) - (+6) + (-8) - (-9)$

ii. $(-8) - (-2) + (+1) - (-3) - (+6)$

Λύση:

i. $5 + (-3) - (+6) + (-8) - (-9) = \underline{5} - \underline{3} - \underline{6} - \underline{8} + \underline{9} = 14 - 17 = -3$

ii. $(-8) - (-2) + (+10) - (-3) - (+6) = -\underline{8} + \underline{2} + \underline{10} + \underline{3} - \underline{6} = 15 - 14 = 1$

Άσκηση

Να υπολογίσετε τα παρακάτω αθροίσματα αφού πρώτα κάνετε απαλοιφή των παρενθέσεων:

$(+7) + (-2) + (+6) + (+2) + (-10) =$
$17 + (-2) + 5 + 8 + (-3) + (-6) =$
$(+17) + (-12) + (-7) + (+5) + (-17) =$
$6 + (-5) + 2 + 3 + (-4) + (-5) =$
$(+26) + (-3) + (-4) - (-7) - (+5) + (-26) =$

#7.5 Γινόμενο δύο ρητών αριθμών
Φύλλο εργασίας 9
Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω γινόμενα:

- i. $5 \cdot 3$
- ii. $-5 \cdot 3$
- iii. $5 \cdot (-3)$
- iv. $(-5) \cdot (-3)$

Λύση:

- i. $5 \cdot 3 = 15$
- ii. $-5 \cdot 3 = -15$
- iii. $5 \cdot (-3) = -15$
- iv. $(-5) \cdot (-3) = 15$

Δηλαδή όταν έχουμε να βρούμε το γινόμενο δύο αριθμών, θυμόμαστε τον κανόνα των προσήμων για τον πολλαπλασιασμό:

- $(+) \cdot (+) \rightarrow (+)$
- $(-) \cdot (+) \rightarrow (-)$
- $(+) \cdot (-) \rightarrow (-)$
- $(-) \cdot (-) \rightarrow (+)$

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω γινόμενα:

$7 \cdot (-2) =$	$3 \cdot 8 =$
$(+9) \cdot (-3) =$	$-6 \cdot (-8) =$
$(-8) \cdot 4 =$	$(-2)(-5) =$
$-5 \cdot 9 =$	$(-9) \cdot 5 =$
$-6 \cdot (-5) =$	$(+4) \cdot (+30) =$

#7.5 Πολλαπλασιασμός ρητών αριθμών (επιμεριστική ιδιότητα)
Φύλλο εργασίας 10
Παράδειγμα

Να κάνετε τις πράξεις:

- i. $3 \cdot (x + 2)$
- ii. $5 \cdot (2x - 3)$
- iii. $-2 \cdot (x + y - 2)$
- iv. $x \cdot (6x - 3)$
- v. $(x + 2) \cdot (x - 3)$

Λύση:

- i. $3 \cdot (x + 2) = 3x + 3 \cdot 2 = 3x + 6$
- ii. $5 \cdot (2x - 3) = 5 \cdot 2x - 5 \cdot 3 = 10x - 15$
- iii. $-2 \cdot (x + y - 2) = -2x - 2y + 2 \cdot 2 = -2x - 2y + 4$
- iv. $x \cdot (6x^2 - 3) = x \cdot 6x^2 - x \cdot 3 = 6x^3 - 3x$
- v. $(x + 2) \cdot (x - 3) = x \cdot x - \underline{3x} + \underline{2x} - 6 = x^2 - 1x - 6$

Επιμεριστική Ιδιότητα:

$$\alpha \cdot (\beta + \gamma) = \alpha \cdot \beta + \alpha \cdot \gamma$$

$$\alpha \cdot (\beta - \gamma) = \alpha \cdot \beta - \alpha \cdot \gamma$$

Πολλαπλασιασμός παρενθέσεων:

$$(\alpha + \beta) \cdot (\gamma + \delta) = \alpha \cdot \gamma + \alpha \cdot \delta + \beta \cdot \gamma + \beta \cdot \delta$$

$$(\alpha + \beta) \cdot (\gamma - \delta) = \alpha \cdot \gamma - \alpha \cdot \delta + \beta \cdot \gamma - \beta \cdot \delta$$

Άσκηση

Να κάνετε τις πράξεις:

$7 \cdot (y + 3)$

$4 \cdot (3w - 5)$

$-3 \cdot (k + 2z - 6)$

$(y + 3) \cdot (y - 4)$

$(2x + 1) \cdot (x - 2)$

#7.5 Γινόμενο πολλών ρητών αριθμών
Φύλλο εργασίας 11

Παράδειγμα

Να βρείτε τα παρακάτω γινόμενα:

- i. $5 \cdot 3 \cdot 2$
- ii. $-5 \cdot 3 \cdot 2$
- iii. $5 \cdot (-3) \cdot (-2)$
- iv. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2)$
- v. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2) \cdot (-1)$
- vi. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2) \cdot (-1) \cdot (-4)$

Λύση:

- i. $5 \cdot 3 \cdot 2 = 30$
- ii. $-5 \cdot 3 \cdot 2 = -30$
- iii. $5 \cdot (-3) \cdot (-2) = 30$
- iv. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2) = -30$
- v. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2) \cdot (-1) = 30$
- vi. $(-5) \cdot (-3) \cdot (-2) \cdot (-1) \cdot (-4) = -120$

Δηλαδή όταν έχουμε να βρούμε το γινόμενο αρκετών αριθμών, τότε αν το πλήθος των (-) που υπάρχουν είναι περιττό (μονό) στο αποτέλεσμα θα μπει (-), ενώ αν το πλήθος των (-) που υπάρχουν είναι άρτιο (ζυγό) τότε στο αποτέλεσμα θα μπει (+) :

Άσκηση

Να βρείτε τα παρακάτω γινόμενα:

$3 \cdot 6 \cdot (-2) =$	$(-1) \cdot (-1) \cdot (-1) =$
$(-1) \cdot (-9) \cdot (-3) =$	$-1 \cdot (-1) \cdot (-1) \cdot (-1) \cdot 2 =$
$(-8) \cdot 4 \cdot (-2) =$	$(-7)(-3) \cdot 2 \cdot (-1) =$
$-5 \cdot 2 \cdot (-1) \cdot 3 =$	$(-1) \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot (-1) =$
$6 \cdot (-5) \cdot 2 \cdot 2 =$	$(-2) \cdot (-2) \cdot (-2) \cdot (-2) =$

#7.8 Δυνάμεις ρητών αριθμών με εκθέτη φυσικό αριθμό
Φύλλο εργασίας 12

Παράδειγμα

Να κάνετε τις πράξεις:

- i. $x^2 \cdot x^3$
- ii. $x \cdot x^5$
- iii. $\frac{x^7}{x^2}$
- iv. $(x^5)^2$
- v. $x^2 \cdot x^5$
- vi. $x^9 : x^3$

Λύση:

- i. $x^2 \cdot x^3 = x^{2+3} = x^5$
- ii. $x \cdot x^5 = x^{1+5} = x^6$
- iii. $\frac{x^7}{x^2} = x^{7-2} = x^5$
- iv. $(x^5)^2 = x^{5 \cdot 2} = x^{10}$
- v. $x^2 \cdot x^5 = x^{2+5} = x^7$
- vi. $x^9 : x^3 = x^{9-3} = x^6$

(Στη δύναμη α^v , το α λέγεται βάση και το v εκθέτης. Αν δεν υπάρχει εκθέτης τότε εννοείται ότι εκθέτης είναι το 1.)

Ιδιότητες Δυνάμεων:

- 1. $\alpha^u \cdot \alpha^v = \alpha^{u+v}$
- 2. $\frac{\alpha^u}{\alpha^v} = \alpha^{u-v}$
- 3. $(\alpha \cdot \beta)^v = \alpha^v \cdot \beta^v$
- 4. $\left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^v = \frac{\alpha^v}{\beta^v}$
- 5. $(\alpha^u)^v = \alpha^{u \cdot v}$

Άσκηση

Να κάνετε τις πράξεις:

$y^4 \cdot y^5 =$	$(x^6)^3 =$
$z \cdot z^6 =$	$x^2 \cdot x^6 =$
$\frac{w^9}{w^3} =$	$\frac{k^5}{k^3} =$
$(x^2)^3 =$	$x^2 \cdot x^{12} \cdot y^3 \cdot y^5 =$
$(x \cdot y)^3 =$	$\left(\frac{x}{w}\right)^2$
$(x^2 \cdot y^4)^3 =$	$\left(\frac{x^3}{w^5}\right)^2$